

Ольга Величаниця

Нові варіації на вічну тему

«Загадкові варіації. Дуель» за Е.-Е. Шміттом,
переклад Н. Нежданої
Режисер – А. Білоус
Сценографія – В. Карашевський
Актори – С. Боклан, О. Вертинський
Молодий театр, Київ

Молодий театр під керівництвом Андрія Білоуса в цьому сезоні показав декілька цікавих прем'єр. Серед них, як і обіцяв новий художній керівник на початку сезону, – роботи молодих режисерів, вистави за сучасною драматургією: «КомА» за австрійськими драматургами Фолькером Шмідтом та Георгом Штаудахером (режисер Андрій Май), «Неймовірна історія кохання» у постановці Антона Романова за твором українки Кіри Малініної, «Любов людей» молодого білоруського автора Дмитра Богославського (режисер Станіслав Жирков). Для свого ж режисерського дебюту як художнього керівника Андрій Білоус теж обрав сучасний твір, але перевірений часом та багатьма сценами – п'єсу Еріка-Еммануеля Шмітта «Загадкові варіації». Українські глядачі знайомі з творчістю французького письменника: книги його перекладаються українською, а такі п'єси як «Загадкові варіації», «Оскар і рожева пані», «Маленькі подружні злочини», «Фредерік, або Бульвар злочинів», «Розпусник» ідуть на українських сценах. Режисери по-своєму розшифровують філософські та емоційно напружені п'єси, які знаходять відгук у роздумах та почуттях глядачів.

«Загадкові варіації» – це перший текст автора в Україні. Першопрохідцем став Львівський театр ім. М. Заньковецької, де Вадим Сікорський поставив спектакль разом із чудовими акторами Богданом Козаком та Олегом Стефаном. Чи то вмлі режисерські ходи, чи акторський талант, чи магія тексту – а радше сукупність усіх цих факторів – подарували виставі довге життя, вона й донині збирає захоплених глядачів у різних містах, як, приміром, восени минулого року в Києві. Театр «Сузір'я» свого часу теж збагатив свій репертуар виставою за «Загадковими варіаціями», щоправда, з іншою назвою – «Приховане кохання», де грали Олег Савкін та Сергій Джигурда.

Тож на виставу Андрія Білоуса київський глядач очікував з цікавістю. А вже напередодні, у квітні, під час щорічного фестивалю «Французька весна» Україну відвідав Ерік-Еммануель Шмітт, поспілкувався з читачами, подивився львівську виставу «Загадкові варіації», про яку позитивно відгукувався в інтерв'ю. Крім цього,

С. Боклан і О. Вертинський у виставі «Загадкові варіації. Дуель». Режисер А. Білоус.

інтерес до вистави підігрівав її зірковий акторський склад – заслужені артисти України Станіслав Боклан та Олексій Вертинський.

Двоє талановитих акторів і двоє сильних персонажів зустрілися в дуелі. Саме так визначає жанр сам режисер. Тут і справді не обійшлося без зброї і без жінки. Однак протистояння героїв радше філософське, інтелектуальне: кожен має свій погляд на життя і свою таємницю. Абель Знорко (Станіслав Боклан) – письменник, нобелівський лауреат, який уже п'ятнадцять років відлюдником мешкає на острові серед холодного Норвезького моря. Ерік Ларсер (Олексій Вертинський) називає себе журналістом, якого привів на острів інтерес до останньої і, як вважають, найцікавішої книги письменника, у якій – листування з коханою жінкою. Вигаданою чи справжньою? Саме це питання ставить журналіст, насправді добре знаючи на нього відповідь. Це далеко не єдина інтрига п'єси, автор не цурається несподіваних поворотів, а актори своєю енергетикою та непідробністю почуттів майже дві години тримають зал в емоційній напрузі.

Сценографія Володимира Карашевського також цьому сприяє: біла стеля-екран то розширює, то стискає простір, хвилюється, немов море, розбухує емоції глядачів, передає стан персонажів, які задихаються у тісноті своєї самотності і водночас знаходять притулок у безмежжі ілюзій. Екстравагантні пальта не лише захищають персонажів від північного холоду, а й приховують їхню справжню сутність. За розкішним білим хутром поважного та зверхнього письменника ховається «захисний комбінезон» людини, яка боїться втрат, смерті і навіть реального життя. Олексій Вертинський то знімає, то вдягає своє яскраве картате пальто, він усе не може вирішити, чи відкривати свою пастельну терплячу душу, яка вміє любити та віддавати.

У виставі Андрія Білоуса можна не лише спостерігати та переживати неймовірну історію з заплутаним сюжетом та цікавими, але вигаданими персонажами, а й спробувати розплутати клубок безкінечних запитань із різними варіаціями на тему любові.